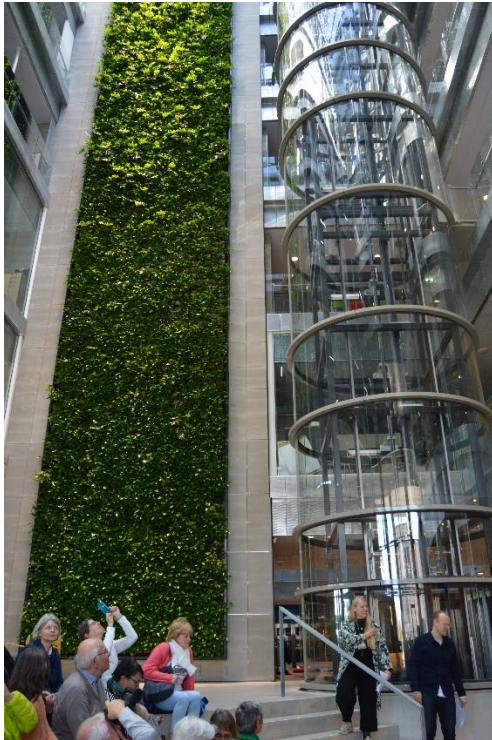

DAG 4 – Blixen Hus

GroenPlus 2022 van 25-30 april : Kopenhagen Aarhus

Na de inspiratievolle en licht anarchistische uitstraling van Fridland, komen we terecht in de high-tech van klimaatinnovaties in het 'Blixen Hus', het administratief centrum van Aarhus. De inkomhal ademt een groene sfeer uit, met een 30 meter hoge wand van varens en andere schaduwplanten die jaarlijks gesnoeid worden.

Minder zichtbaar is het gebruik van recuperatiemateriaal in de constructie. Zo is 85% van het aluminium, gebruikt in de vele trappen, van gerecycleerde herkomst. Voor nieuwe betonconstructies ligt gebruik van afgedankt beton niet zo voor de hand, slechts 20% is van recyclage afkomstig. Bij het metselen van de bakstenen constructies werd leem gebruikt in plaats van cementmortel. Dat laat toe om de baksteken in zijn te recupereren op het moment dat het gebouw in de toekomst gedemonteerd wordt. De toiletten spoelen met regenwater, er staan zonnepanelen op het dak en de lichten worden automatisch gestuurd, afhankelijk van de lichtinval. Voor de verwarming is het gebouw aangesloten op het warmtenet van Aarhus.

Aarhus is de tweede grootste stad van Denemarken en erg ambitieus op klimaatvlak en willen 'klimaatneutraal' zijn in 2030. Maar de afgelopen 10 jaren bleek dat de daling naar neutraliteit flink opschoot in het begin, maar de laatste 5 jaar vertraagde. Er is een stagnatie in het aantal fietsers en in het gebruik van publiek transport. Anderzijds neemt het energie gebruik nog steeds af, ook al nam de bevolking van Aarhus toe.

Om de daling naar klimaatneutraliteit te versnellen wordt nu het debat gevoerd over het invoeren van een stadstol voor gemotoriseerd verkeer. Toch wil Aarhus de

consumenten niet bruuskeren en rekenen ze op de vrijwillige inzet en bijdrage van haar inwoners om in 2030 klimaatneutraal te worden. Om dit proces van gedragsverandering te faciliteren zet Aarhus in op informatie en educatie.

De transformatie naar een circulaire economie is de magische sleutel om niet alleen klimaatverandering uit te voeren, maar om, na het bereiken van de neutraliteit, deze ook te behouden. Daarvoor kijk de stad niet allen naar het verleden (database view), maar gaat de blik ook naar de toekomst: wat moet er gebeuren, waar, wanneer en hoe intensief? Dat is het scenario-perspectief.

Voor Aarhus berust circulaire economie op 4 principes. Om te beginnen: elimineren van vervuiling in de lucht, water, bodem en landschap. Op dat vlak is er al heel wat bereikt. Maar de recente discussie over een mogelijke uitbreiding van de haven, heeft meteen dit aspect opnieuw actueel gemaakt. Een tweede principe: circulatie van energie en materialen. Het uitgebreid warmtenetwerk is in Aarhus een vanzelfsprekendheid en laat toe om overschotwarmte te bundelen en te verspreiden, bijvoorbeeld voor de verwarming van huizen en water.

Uiteraard kom de zon als derde principe naar voor in het uitwerken van een circulaire economie. Alles wat vanuit zonnewarmte ontstaat is klimaatvriendelijk. Dan denken we meteen aan hout, planten als hennep voor de productie van vezels en ook stro voor isolatie van gebouwen. Opvallend is dat in Denemarken zonnepanelen niet zo massaal gebruikt worden als in ons land. Dat heeft onder andere te maken met een bouwreglementering die verbiedt om zonnepanelen in een hoek op het dak aan te brengen. Het mag enkel in lijn met de helling van het dak, waardoor de opbrengst van zulke zonnepanelen niet optimaal kan zijn.

Tenslotte, het vierde principe van de circulaire economie: regeneratie van natuur. Klinkt wat onverwacht binnen een economische context, maar zonder verbetering van de biodiversiteit komen we niet aan het rondmaken van de economische cirkel. Veel planten, die we nodig hebben in een ecologische circulaire economie, zijn voor hun voortplanting afhankelijk van een grote variëteit van insecten. Ieder diertje heeft zijn waardplant en iedere plant heeft zijn specifiek insect voor de bevruchting. Biodiversiteit behouden én verbeteren is dus een essentieel kenmerk van een circulaire economie.

Om dit alles te realiseren is een extra duwtje, eerder een flinke por, nodig om de neuzen in dezelfde richting te laten wijzen. Burgers moeten samenkomen om te praten en na te denken over initiatieven voor een klimaatvriendelijk samenleven, zonder in te boeten op welzijn of persoonlijk geluk. Enkel als op die wijze een gemeenschappelijke visie tot stand komt, ontstaat er dynamiek en een 'draagvlak' om klimaatneutraliteit als een topprioriteit te zien. Daarvan moeten ook de politici en de uitvoerende beleids mensen van overtuigd worden. Dat kan via dezelfde weg van overleg, delen van ideeën, inspiratiewerkshops; en dat over de politieke partijgrenzen heen. Uiteindelijk moeten we komen van een afhankelijkheidsrelatie (sterken en zwakken) tot een 'interdependence', een relatie tussen gelijken; onder burgers, tussen politici en ook tussen burgers en beleids werkers.

--

Dirk Avonts